

АКЦИОНАРСКО ДРУШТВО ЗА ЖЕЛЕЗНИЧКИ ПРЕВОЗ РОБЕ “СРБИЈА КАРГО“
Београд, Немањина 6

ЦЕНТАР ЗА НАБАВКЕ И ЦЕНТРАЛНА СТОВАРИШТА

Број: 22/2020 -594

Датум: 27.04.2020.

ПРЕДМЕТ: Питања и одговори бр. 1 за јавну набавку у отвореном поступку
Осигурања робе у превозу ЈНОП/5

Питање:

На страни 8. Конкурсне документације, поглавље: Додатни услови и начин доказивања испуњености додатних услова, наведено је следеће:

Понуђач је дужан да уз понуду, достави доказ да располаже неопходним финансијским капацитетом:

1. да је на дан 31.12.2019 године располагао разликом расположиве и захтеване маргине солвентности за неживотна осигурања [реосигурања од најмање 1.000.000.000 динара.

Доказ: Адекватност капитала за неживотна осигурања [реосигурања, стање на дан 31.12.2019. Даље, на страни 9, конкурсне документације, тачка IV-4, наведено је да „сваки понуђач из групе понуђача је дужан да достави доказ за допунски услов економског капацитета располагања апсолутном разликом гарантне резерве и маргине солвентности од минимум 1.000.000.000 динара, док остале услове испуњавају заједно”

С тим у вези, најпре истичемо да је у складу са Законом о јавним набавкама, члан 81:

„сваки понуђач из групе понуђача мора да испуни обавезне услове из члана 75 став 1 тачка 1 до 4 овог Закона, а додатне услове испуњавају заједно, осим ако наручилац из оправданих разлога не одреди другачије“.

Наручилац није навео који су то разлози због чега захтева да сваки члан из групе понуђача мора да испуњава додатне услове.

Заинтересовани понуђач даље, поставља питање оправданости овако постављених додатних услова.

заинтересовани понуђач истиче да наведени додатни услов није у логичкој вези са конкретном јавном набавком односно да захтевана разлика није гаранција да ће у конкретној јавној набавци понуђач квалитетно извршити услугу осигурања која је предмет јавне набавке.

Потпуно је нејасно зашто је одређен као услов за учешће у поступку јавне набавке износ од 1.000.000.000 динара (као разлика између расположиве и захтеване маргине солвентности) који омогућава квалитетно извршење јавне набавке. Постављањем овако паушално одређеног износа, за иначе формално правно споран додатни услов у поступку јавне набавке, наручилац је поставио дискриминаторски услов и тиме ограничио конкуренцију.

Чланом 120. став 1 Закона о осигурању („Службени гласник РС” бр. 139/14 —у даљем тексту: Закон о осигурању) је прописано да маргина солвентности друштва за осигурање одговара укупној активи умањеној за материјална

улагања, активна временска разграничења, губитак обавезе и за преносне позиције (преносне премије и резервисане штете). Чланом 122. Закона о осигурању је прописано да је друштво за осигурање дужно да у свом пословању обезбеди да маргина солвентности увек буде у висини утврђеној на начин који пропише Народна банка Србије. Дакле, имајући у виду да је посебним законским одредбама регулисано питање маргине солвентности у прописаној висини, да поменути закон не прописује колика разлика мора постојати између расположиве и захтеване маргине солвентности, наручилац није указао на аргументе који указују на потребу реализације предметне јавне набавке са овако дефинисаним финансијским к апацитетом .

У прилог овим тврдњама напомињемо да је Републичка комисија за заштиту права у свом Решењу број 4-00-617/2017 од 23.06.2017. године, донела исти став да овако постављен услов није у логичкој вези са јавном набавком. Даље у образложењу Решења Републичке комисије за заштиту права број 4-00-617/2017 од 23.06.2017. године је даље образложен овај став и између осталог наведено — „На који начин ће осигуравајућа друштва сносити ризик од евентуалног наступања штетног догађаја је ствар пословне политике сваког друштва за осигурање (нпр. да ли ће део ризика сносити кроз реосигурање)“.

Желимо да појаснимо да је Наручилац управо прописивањем услова који за учешће у поступку јавне набавке захтева да понуђачи морају да испуне услов да разлика између расположиве и захтеване маргине солвентности буде 1.000.000.000 динара је потпуно неоснован, непотребан и дискриминаторски јер доводи у неравноправан положај потенцијалне учеснике у поступку јавне набавке, нарочито имајући у виду:

да Закон о осигурању прописује да је друштво за осигурање дужно да обавезе из уговора о осигурању изнад самопридржаја реосигура;

Дакле, прописивање износа разлике између расположиве и захтеване маргине солвентности свакако не утиче на квалитет пружања услуге што је основно што сваки наручилац треба да обезбеди дефинисањем конкурсне документације у поступку јавне набавке, а посебно је тиме нарушено Начело обезбеђивања конкуренције прописано чланом 10. Закона о јавним набавкама:

„Наручилац је дужан да у поступку јавне набавке омогући што је већу конкуренцију.

Наручилац не може да ограничи конкуренцију, а посебно не може онемогућавати било којег понуђача да учествује у поступку јавне набавке коришћењем дискриминаторских услова... ..

Прописивањем услова у задатом обиму, Наручилац је знатно ограничио конкуренцију и онемогућио потенцијалне понуђаче да учествују у поступку који би предметну услугу могли једнако добро да изврше, а да за тим не постоје објективне и реалне потребе на страни Наручиоца. Исто тако, прописивањем услова да у случају заједничке понуде „сваки од понуђача мора да испуни наведени услов“, потпуно је омогућио испуњавање овог услова чак и у случају заједничке понуде .

Одговор:

Прихвата се примедба понуђача и у делу тендерске документације, на страни 9. конкурсне документације, тачка IV-4, ће се да допунске услове за учешће група понуђача испуњава заједнички. Нови текст који ће бити убачен у конкурсну документацију је следећи:

IV-4 Услови које мора да испуни понуђачи из групе понуђача у складу са чланом 81. Закона

Сваки понуђач из групе понуђача мора да испуни услове из чл. 75. ст. 1. тач. 1), 2), и 3) Закона, а доказ о испуњености услова из тачке 4) дужан је да испуни понуђач из групе понуђача којем је поверено извршење дела набавке за који је неопходна испуњеност тог услова, док остале услове испуњавају заједно.

Такође ће у конкурсној документацији бити извршене измене да се додатни услов, на страници 8 конкурсне документације, мења и да ће конкурсна документација бити измењена и овај услов ће сада бити:

1. Да је на дан **31.12.2018.** године располагао разликом расположиве и захтеване маргине солвентности за неживотна осигурања/реосигурања од најмање 4.000.000.000,00 динара.

Такође се мења и текст за доказивање овога услова на:

Доказ:	1. Адекватност капитала за неживотна осигурања/реосигурања, стање на дан 31.12.2018. године Образац АК-НО/РЕ . 2. Потврда Народне банке Србије- Одељења за принудну наплату да понуђач у у периоду од 12 (дванаест) месеци пре дана објављивања позива није био неликвидан.
---------------	--

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ:

Наручилац је наведене додатне услове за учешће у поступку јавне набавке поставио у складу са одредбама Закона о јавним набавкама (у даљем тексту: Закона), посебно имајући у виду члан 76. став 2. као и начело Закона.

Лоше искуство са једним осигуравачем које смо имали баш на овом Уговору о осигурању, који је и предмет ове набавке, а где се још увек воде судски спорови којима покушавамо да остваримо своја права – да наплатимо штете, нас је навело да поставимо овакве услове за потенцијалне понуђаче.

1. Додатни услов – разлика расположиве и захтеване маргине солвентности за неживотна осигурања/реосигурања од најмање 4.000.000.000,00 рсд као тражени показатељ је одраз способности осигуравача да у случају настанка осигураног случаја изврши своју обавезу благовремено и у реалном износу, а посебно када су у питању штете великих износа и служи за трајно извршење преузетих обавеза осигуравача. Што је већа разлика између расположиве и захтеване маргине солвентности, осигуравајуће друштво је финансијски стабилније и солвентније што је гарант да ће бити у стању да изврши све своје преузете обавезе у конкретној јавној набавци, те је исти у логичкој вези са предметом јавне набавке и не дескриминише потенцијалне понуђаче. У прилогу овом ставу наручилац истиче да и у Извештају НБС о сектору осигурања у Србији, који је јавно доступан на интернет страници НБС, стоји под насловом **Адекватност капитала да: „Солвентност друштва за осигурање зависи од довољности техничких резерви за преузете обавезе, као и од испуњености услова који се односе на адекватност капитала, а утврђени су као однос захтеване и расположиве маргине солвентности“** као и да је **„На нивоу свих друштава за осигурање у Србији која се претежно баве неживотним осигурањима основни показатељ адекватности капитала (однос расположиве и захтеване маргине солвентности)...**“ Адекватност капитала у смислу разлике расположиве и захтеване маргине солвентности је у групи Carmel(C4) показатеља који представљају критеријуме за квантитавно праћење и анализу финансијске стабилности друштва за осигурање сачињени по узору на методологију ММФ, и она је један од кључних показатеља стабилности друштва за осигурање обзиром да је функција капитала и да апсорбује ризике који могу да настану у вези са пословањем. Гарантна резерва – расположива маргина солвентности, као један од елемената за обрачун адекватности капитала је законом успостављена категорија у циљу обезбеђења гаранције трајног извршавања преузетих обавеза по основу осигурања и

она мора бити већа од маргине солвентности. Шта је чини и како се формира такође је прописано Законом о осигурању.

Обавеза сваког друштва за осигурање је и да обезбеди прописану маргину солвентности из слободне сопствене имовине која ће бити гарант да ће се обавезе друштва на исплату осигуране суме и накнаде штете осигураницима бити извршене и када се нађу у финансијским тешкоћама. Слободна сопствена имовина се не формира из премије осигурања, већ из основног капитала, резерви из добити, резерви и др. Сходно наведеном, што је већа номинална разлика између гарантне резерве, односно расположиве маргине солвентности и маргине солвентности, утолико је друштво солвентније и стабилније, односно сигурност друштва је већа. Растом друштва расте и ниво маргине солвентности, а тиме и захтевани минимални износ гарантних резерви. Већи распон између показатеља у сваком случају указује на солвентније друштво за осигурање, за разлику од друштава која задовољавају законску форму у погледу висине показатеља, а солвентност је на минимуму. Додатни услови се и постављају увек преко законских минимума, јер да осигуравајуће друштво не испуњава минимум превиђен законом, исто не би могло ни да послује на тржишту. Наведени додатни услов представља показатељ адекватности капитала друштва и служи за оцену бонитета друштва. Сва друштва која поседују дозволу за рад НБС испуњавају лимите који су прописани, што не значи да ће тако бити и наредних 12 месеци и што не значи да ће такво друштво моћи да реализује обавезе према Наручиоцу, с обзиром на укупну вредност имовине, моторних возила и број запослених, односно суме осигурања за настанак осигураног случаја. Захтевана маргина солвентности се одређује посебно за свако осигуравајуће друштво и може бити врло ниска, у зависности од осталих финансијских показатеља, и такво осигуравајуће друштво може испуњавати обавезе у обиму у којем их је до тренутка формирања вредности маргине вршило, али то не значи да може испунити обавезе према великим осигураницима. Наручилац је у обавези да добије највећу вредност за новац којим располаже за ове намене, тј. да осигура робу превозу код осигуравајућег друштва које има адекватан капитал да на време и у реалном износу исплати штету коју Наручилац претрпи.

Понуђачима који самостално не испуњавају задати услов, дата је могућност да наступе у оквиру групе понуђача у заједничкој понуди и тако испуне додатни финансијски услов који се тражи конкурсном документацијом. Имајући све наведено у виду није тачна тврдња потенцијалног понуђача да наручилац онемогућује учешће у предметном поступку јавне набавке свим осигуравачима чија апсолутна разлика између расположиве и захтеване маргине износи мање од 4.000.000.000,00 рсд иако несумњиво исти могу да квалитетно реализују уговор о осигурању који је предмет ове јавне набавке, већ управо супротно: омогућује им да учествују на конкурс у оквиру групе понуђача где заједнички треба да задовоље додатни услов: да је разлика расположиве и захтеване маргине солвентности за неживотна осигурања/реосигурања најмање 4.000.000.000,00 рсд.

Питање:

Даље, од понуђача се захтева да уз понуду , достави доказе и непходног пословног капацитета .

1. да има ажурност у решавању штета већу од 95% и при том доставља формулу у којој је за израчунавање ажурности наведено да се користе подаци из 2018 године ,док у делу који се односи на доказ испуњења овог услова наведено да ће се за Ажурност у решавању штета користити подаци које осигуравајућа друштва достављају Народној банци Србије , и то Извештај „број штета по друштвима за осигурање у 2019 години, са интернет странице НБС.

С тим у зези,остало је нејасно за коју годину се тражи ажурност. Исто тако, напомињемо , да за 2019.годину ,подаци друштава за осигурање ,на интернет страници НБС још нису објављени и нису доступни,зећ само за 2018 .годину.

Даље, чак и да је наручилац недвосмислено, захтевао испуњење наведеног услова за 2018 .годину ,истичемо питање:

На основу ког параметра „наручилац сматра да му само 95% и више ажурности гарантује квалитетно извршење јавне набавке. Начело обезбеђивања конкуренције прописано чланом 10. Закона о јавним набавкама је и овде повређено,јер само 4 од 16 осигуравајућих друштава испуњава овај захтев, а у прилог наведеном ,истичемо да је Републичка комисија за заштиту права вишеструко потврдила начелан став, да је ажурност у решавању штета од 90 % оправдана ,не и више од тога.

Одговор:

2.Наручилац се определио за Додатни услов – да понуђач има ажурност у решавању штета у 2018. години од најмање 95%, између осталог из разлога што је напомена Народне банке Србије да је основни критеријум за процену доброг друштва за осигурање управо „ажурност у решавању штета“. За наручиоца је од пресудног значаја да уговор закључи са понуђачем или групом понуђача који има одговарајућу ефикасност у решавању штета.

Наручилац је предвидео могућност подношења понуде са подизвођачем или као заједничка понуда групе понуђача, што према Закону о јавним набавкама (чл. 81, ст. 2.) даје могућност потенцијалним понуђачима да предметни додатни услов испуне заједно.

Питање:

Наручилац, такође ,захтева и од потенцијалних понуђача у оквиру неопходног пословног капацитета да је процес рада понуђача усаглашен са захтевима стандарда ИСО 9001, ИСО 10002 (Менаџмент квалитетом — задовољство корисника поступање са приговорима)

У погледу стандарда ИСО 10002-стандард за поступање по приговорима корисника, потенцијални понуђач истиче следеће:

Чланом 15. ст. 1. Закона о осигурању је прописано да је друштво за осигурање дужно да обезбеди заштиту права и интереса осигураника и трећих оштећених лица у складу са прописима, правилима струке и добрим пословним обичајима.

У складу са чл. 15. ст. 2. истог закона Народна банка Србије посредује у решавању одштетног захтева ради спречавања настанка спора из основа осигурања, поступа по приговору корисника услуге осигурања у вези са радом друштава за осигурање и штити праза и интересе тих лица.

Народна банка Србије је дана 19.06.2015. године донела Одлуку о начину заштите права и интереса корисника услуга осигурања („Службени гласник РС' бр. 55/2015) којом је ближе уређен начин заштите праза и интереса осигураника, уговарача осигурања, корисника осигурања и трећих оштећених лица (у даљем тексту: корисник услуге осигурања), као и начин

посредовања у решавању одштетних захтева, подношења приговора корисника услуге осигурања и поступања по том приговору.

Сагласно чл. 12. поменуде Одлуке, друштво за осигурање је дужно да интерним актом ближе уреди поступак подношења приговора и одлучивања о њему у складу са одредбама Закона и ове одлуке.

Овде понуђач је поступајући по Закону о осигурању и цитираној одлуци донео одговарајуће интерне акте у вези са поступањем по приговору, као што су: Правилник о начину заштите права и интереса корисника услуга осигурања;

Из изнетог следи да је поступак по приговорима део законске регулативе са којом морају бити усаглашени сви осигуравачи и да је Народна банка Србије надлежна институција која је ближе уредила поступак по приговорима, а и сама поступа по приговору корисника због чега не може ниједан сертификат да надомести такву регулативу. Другим речима, за сам поступак заштите права корисника неопходно је и довољно да друштва за осигурање донесу интерне акте који ће то регулисати, а не сертификат.

Понуђач истиче да сертификат о стандарду ISO 10002 није акредитован те се не сертификаује

Из свих горе наведених разлога, молимо наручиоца да постављене додатне услове преиспита, лојасни и укине или их другачије дефинише, у супротном, потенцијални понуђач ће своја права затражити преко института Захтева за заштиту права у поступку јавне набавке.

Одговор:

3. Допунски услов да:

2. Да је процес рада (пословања) понуђача усаглашен са захтевима стандарда ISO 9001 (Систем менаџмента квалитета) и ISO 10002 (Менаџмент квалитетом – Задовољство корисника – Поступање са приговорима).

остаје јер наши наручиоци услуга захтевају од нас да се и наши партнери, а то су у овом случају осигуравачи робе у превозу имају своје пословање усклађено са међународно признатим системом квалитета и да су своје пословање ускладили на задовољство корисника и поступају по приговорима, чиме ће обезбедити ажурно реаговање у поступцима решавања одштетних захтева.

С обзиром на све наведено, а посебно имајући у виду дефинисане потребе, Наручилац сматра да примедбе потенцијалног понуђача на постављене додатне услове, нису оправдане и да исти не дискриминише потенцијалне понуђаче и не онемогућава понуђаче да сачине прихватљиву понуду, напротив омогућава неколико осигуравајућих друштава да у потпуности задовоље три спорна додатна услова предметне конкурсне документације о јавној набавци – самостално и омогућава да остала осигуравајућа друштва подједнако одговоре додатним условима у заједничкој понуди – као група понуђача, те да је конкурсна документација сачињена у свему у складу са Законом о јавним набавкама.

Наручилац остаје при осталим захтевима из конкурсне документације.

Срдачан поздрав.